

Sygnatura akt II Ca 493/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 14 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Agnieszka Śliwa

po rozpoznaniu w dniu 14 sierpnia 2019 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

w postępowaniu uproszczonym

sprawy z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko I. S.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 26 lutego 2019 r.

sygn. akt V C 5978/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 450 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Agnieszka Śliwa

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanej I. S. kwoty 2.387,48 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym dnia 11 września 2018 r. Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin – Zachód w Lublinie uwzględnił żądanie pozwu w całości oraz orzekł o kosztach procesu.

Pozwana złożyła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto w Poznaniu w sprawie V C 5978/18 zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.387,48 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty i kosztami postępowania obciążył pozwaną

zasądzając od niej na rzecz powoda kwotę 947 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 900 zł kosztów zastępstwa procesowego oraz 17 zł opłaty od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że strony łączyła umowa o kartę kredytową z limitem kredytowym, a pozwana nie zakwestionowała roszczenia co do wysokości, zarzucając wyłącznie niewymagalność roszczenia wobec bezskuteczności wypowiedzenia umowy dokonanego pismem z dnia 13 kwietnia 2018 r. jako zastrzeżonego pod warunkiem spłaty zadłużenia. Sąd I instancji wyjaśnił, że wbrew stanowisku pozwanej oraz części orzecznictwa sądów powszechnych, Sąd Najwyższy dopuścił wypowiedzenie umowy kredytu pod warunkiem w wyroku z dnia 8 września 2016 r., sygn. akt II CSK 750/15. Dodał, że wypowiedzenie umowy nie może być czynnością nagłą, zaskakującą dla kredytobiorcy, nawet, jeżeli istnieją podstawy do podjęcia jej zgodnie z treścią umowy. Jest ono dotkliwie dla kredytobiorcy, dlatego skorzystanie z niego powinno nastąpić po wyczerpaniu środków mniej dolegliwych, odpowiednich wezwań. W ocenie Sądu Rejonowego powód zastosował się do przesłanek wskazanych przez Sąd Najwyższy, gdyż wypowiedzenie umowy stwierdzone pismem z dnia 13 kwietnia 2018 r. zostało poprzedzone wezwaniem do zapłaty z dnia 13 marca 2018 r., w którym powód pouczył pozwaną o skutkach nieuregulowania zadłużenia, tj. wypowiedzeniu umowy. Umowa nie została zatem wypowiedziana w sposób nagły, zaskakujący dla pozwanej. Przy tym wypowiedzenie umowy nastąpiło zgodnie z jej postanowieniami, a nawet przy zastosowaniu dłuższego terminu wypowiedzenia., co jest okolicznością korzystną dla pozwanej. Sąd Rejonowy podzielił przy tym pogląd Sądu Apelacyjnego w Łodzi, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 sierpnia 2018 r. sygn. akt I ACa 1609/17 stwierdził, iż zastrzeżenie warunku w treści wypowiedzenia umowy zostało uczynione na korzyść strony, dawało bowiem pozwanej kolejną możliwość do kontynuacji stosunku kredytowego, co w przypadku wypowiedzenia bezwarunkowego nie byłoby możliwe. Z tego samego względu oświadczenie powoda nie stwarzało jakiegokolwiek niepewności w sytuacji prawnej pozwanej.

W tych okolicznościach zdaniem Sądu Rejonowego brak było podstaw do uznania, aby zastrzeżenie warunku przy oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy było niedopuszczalne jako stojące w sprzeczności z istotą czynności prawnej. Zatem wypowiedzenie zawarte w piśmie z dnia 13 kwietnia 2018 r. (doręczone pozwanej w dniu 27 kwietnia 2018 r.) uznał za skuteczne, a w konsekwencji stwierdził, że całość zobowiązania stała się wymagalna z dniem 18 lipca 2018 r. Roszczenie odsetkowe zostało zasądzone na podstawie przepisu art. 482 § 1 k.c. O kosztach procesu w I instancji Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje wg norm przepisanych. Skarżąca zarzuciła, że Sąd Rejonowy uwzględnił niewymagalne, przedwczesne roszczenie powoda. Zdaniem pozwanej wypowiedzenie nie było jasne i jednoznaczne, poprzez połączenie w jednym piśmie wezwania do zapłaty, pouczenia oraz wypowiedzenia zmierzało do obejścia prawa i jako takie było nieważne.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej okazała się bezzasadna.

Na wstępie wyjaśnić należy, że niniejsza sprawa była rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym, w związku z czym Sąd Okręgowy na podstawie art. 505¹⁰ § 1 i § 2 k.p.c. orzekł na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego.

Wskazać trzeba także, że w myśl art. 505¹³ § 2 k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Wobec czego Sąd Okręgowy wskazuje, że materialnoprawną podstawą roszczeń powoda była łącząca strony umowa o wydanie karty kredytowej i przyznanie limitu kredytowego. Fakt, że strony taką umowę zawarły oraz

że pozwana nie wywiązała się z jej postanowień, nie był sporny. Spór koncentrował się natomiast wokół skuteczności dokonanego wypowiedzenia umowy, a tym samym wymagalności dochodzonego roszczenia.

Pozwana już w sprzeciwie od nakazu zapłaty podniosła zarzut nieskuteczności wypowiedzenia umowy przez powoda i zarzut ten powtórzyła w apelacji. Pozwana argumentowała, że połączenie w jednym piśmie wezwania do zapłaty i wypowiedzenia umowy czyni to wypowiedzenie niejednoznacznym, nie pozwala wywnioskować, kiedy nastąpią jego skutki.

W świetle ustalonych przez Sąd Rejonowy okoliczności faktycznych, które nie były kwestionowane przez apelującą, a które Sąd Odwoławczy podziela, z zarzutami tymi nie można się zgodzić.

W § 8 ust. 6 łączącej strony umowy wskazano, że w przypadku niedotrzymania przez posiadacza warunków udzielenia kredytu albo w razie utraty przez posiadacza zdolności kredytowej, bank wzywa posiadacza do dokonania spłaty zaległości w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania wezwania. Jeżeli należności nie zostaną uregulowane w całości w wyznaczonym terminie, jak również w sytuacji, w której złożony przez kredytobiorcę wniosek o restrukturyzację zadłużenia zostanie odrzucony, bank ma prawo wypowiedzieć umowę kredytu. Z uregulowania tego wynika, że możliwość wypowiedzenia umowy przez bank uzależniona jest od wezwania posiadacza rachunku do uregulowania zaległości we wskazanym terminie.

Już w piśmie z dnia 13 marca 2018 r. powód wezwał pozwaną do spłaty zadłużenia, informując o wypowiedzeniu umowy w razie jego nieuregulowania. Następnie w piśmie z dnia 13 kwietnia 2018 roku wezwał pozwaną do spłaty zaległości w terminie 14 dni roboczych od otrzymania pisma. Oprócz wezwania do zapłaty zawarto informację o drugiej możliwości, tj. złożenia przez pozwaną w tym samym terminie wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Następnie powód oświadczył w nim, że w przypadku nieskorzystania przez pozwaną z uprawnień wskazanych w art. 75c ustawy Prawo bankowe, o których mowa powyżej, niniejszym wypowiada umowę z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia, rozpoczynającego się od dnia, w którym upłynął termin 14 dni roboczych, liczonych od daty doręczenia pisma. Pismo to, zatytułowane „warunkowe wypowiedzenie umowy o kartę kredytową i przyznanie limitu kredytowego w rachunku karty nr (...)”, pozwana odebrała osobiście w dniu 27 kwietnia 2018 roku – czego nie kwestionuje.

Słusznie zauważa skarżąca, że sądy powszechne niejednolicie wypowiadały się co do dopuszczalności zastrzeżenia warunku w jednostronnej czynności prawnej obejmującej wypowiedzenie umowy. Natomiast w wyroku z dnia 8 września 2016 r. w sprawie II CSK 750/15, Sąd Najwyższy uznając możliwość takiego wypowiedzenia, wskazał na potrzebę dokonywania oceny skuteczności oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o kredyt pod warunkiem niezapłacenia zadłużenia w kontekście postanowień konkretnej umowy. Zaznaczył, że rozwiązaniu umowy w ten sposób może się sprzeciwiać jej trwały charakter, dokonanie wypowiedzenia bez wypełnienia wymaganych czynności upominawczych, niejasna sytuacja w odniesieniu do czasu i zakresu skuteczności takiego oświadczenia, jak też dotkliwie pozbawienie ochrony interesów kredytobiorcy. Sąd Okręgowy stanowisko to podziela.

Tymczasem w niniejszej sprawie umowa nie miała trwałego charakteru, a sposób sformułowania pisma z dnia 13 kwietnia 2018 r. nie budzi żadnych wątpliwości. Jasno wynika z niego, że z uwagi na nieregulowanie zaległości z umowy, bank wzywa pozwaną do dokonania spłaty wskazanej w piśmie kwotowo zaległości w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania wezwania, jednocześnie informując pozwaną o drugiej możliwości, tj. złożenia w tym samym terminie wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Postępowanie to spełnia wymogi z art. 75c ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, inkorporowane również do łączącej strony umowy. W sposób zrozumiały, zgodny z postanowieniami umowy i ustawy Prawo bankowe pismo informuje też o tym, że jedynie w sytuacji, gdy pozwana w ww. terminie nie skorzysta z tych uprawnień (tj. ani nie spłaci zaległości, ani nie złoży wniosku o restrukturyzację) bank wypowiada niniejszym umowę z zachowaniem dwumiesięcznego terminu wypowiedzenia. Początek biegu terminu wypowiedzenia został również jednoznacznie określony, tj. dzień, w którym upłynęło 14 dni roboczych od doręczenia pozwanej przedmiotowego pisma.

Sąd Okręgowy odnośnie dopuszczalności wypowiedzenia dokonanego w jednym piśmie z wezwaniem do zapłaty i informacją o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia w sposób analogiczny jak w niniejszej sprawie (tj. którego bieg rozpoczyna się dopiero po upływie terminu na spłatę zadłużenia czy złożenie wniosku o restrukturyzację) podziela nadto stanowisko Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażone w wyroku z dnia 9 sierpnia 2018 r. w sprawie I ACa 1609/17. Jak trafnie wskazał Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu ww. wyroku, treść art. 75 ust. 1 w zw. z art. 75c ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe nie wprowadza wymogu skierowania do kredytobiorcy dwóch odrębnych pism, tj. wezwania do zapłaty wraz z wnioskiem o restrukturyzację zadłużenia oraz odrębnie warunkowego wypowiedzenia umowy kredytu, a połączenie w jednym piśmie wezwania do uregulowania należności wraz z warunkowym wypowiedzeniem umowy o kredyt nie czyni tak sformułowanego oświadczenia o wypowiedzeniu niejednoznacznym. Tym samym bank miał prawo do wystosowania wobec kredytobiorcy wezwania do zapłaty, z którego wynikała możliwość restrukturyzacji zadłużenia, wraz z zastrzeżeniem, że niespełnienie świadczenia spowoduje rozwiązanie umowy kredytu. Nadto, dopuszczalnym jest dokonanie czynności prawnej z zastrzeżeniem spełnienia warunku potestatywnego, dającym stronie pozwanej możliwość kontynuacji umowy o kredyt gotówkowy na dotychczasowych warunkach, a tym samym uniknięcia wypowiedzenia tej umowy i skutku w postaci wymagalności całości zobowiązania. Jeśli jednak dłużnik nie dochowa wymagalnych warunków, sytuacja ta może doprowadzić do wypowiedzenia umowy o kredyt i wszczęcia postępowania sądowo - egzekucyjnego w celu odzyskania należności (zob. też uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2013 r. w sprawie III CZP 85/12). Przy tym w niniejszej sprawie kwestionowane przez skarżącą wypowiedzenie, nie stwarzało jakiegokolwiek niepewności w sytuacji prawnej pozwanej, jasno dawało możliwość doprowadzenia przez pozwaną do kontynuacji stosunku kredytowego, czyniąc to na jej korzyść.

Skoro zatem bezspornym w sprawie było, że pozwana nie dokonała w terminie 14 dni roboczych od otrzymania pisma zapłaty zadłużenia, ani nie złożyła w tym terminie wniosku o restrukturyzację zadłużenia, to z dniem upływu tego terminu rozpoczął bieg dwumiesięczny okres wypowiedzenia umowy. Termin ten upłynął przed złożeniem pozwu w sprawie, a zatem w chwili orzekania, wbrew zarzutom apelacji, roszczenie było wymagalne.

Podsumowując, w okolicznościach niniejszej sprawy nie ma podstaw do uznania, aby dokonane przez powoda pismem z dnia 13 kwietnia 2018 r. wypowiedzenie nie wywołało skutków prawnych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

O kosztach procesu w instancji odwoławczej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391§1 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Koszty zasądzone od pozwanej na rzecz powoda obejmują wyłącznie wynagrodzenie pełnomocnika powoda w instancji odwoławczej w kwocie 450 zł, zgodnie z §2 pkt 3 w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Agnieszka Śliwa